

"HET BINNENHOF" 26-1-1962

Alicia de Larrocha

PIANISTE VAN GROTE KLASSE

Vierde Prinsenhof- concert een hoogtepunt van seizoen '61-'62

de Larrocha. Een recitaal, dat om ons onbekende redenen ruim 20 minuten te laat begon. Het stond onder beschermheerschap van zijne excellentie de herzog van Baena en San Lucar La Mayor, ambassadeur van Spanje.

Het programma vermeldde ten eerste een tweetal sonates van de 18e-eeuwse monnik Padre Soler. Wat in de vertolking hiervan te stond opviel was, dat de soliste over een formidabele aanslag bleek te beschikken. Een aanslag die kennelijk is afgestemd op het spelen in ruimten, die vele malen groter zijn dan de historische zaal van het Prinsenhof. Het enorme klankvolume zocht vergeefs een uitweg en deed zodoende een tamelijk hardhandige aanval op onze trommelvliezen. Dat de Spaanse volksaard ergens een harde, zeer harde kern heeft bleek uit deze forse aanpak wel overtuigd.

Bij De Falla, die hierna volgde, kwam tevens aan het licht, dat Alicia de Larrocha in het benijdenswaardige bezit is van een fabuleuze techniek. Moelijkheden bestaan voor haar niet. Ze overwint zonder een spoor van inspanning elk probleem.

Hartveroverend

Dat zij geen virtuoze zonder meer is maar een waarachtige en levensgrote kunstenaar, ondervonden we na de pauze in werken van Albeniz en Granados. Toen kregen ook de gevoelige en tedere accenten hun kans en wel op zulk een hartveroverende manier, dat het publiek diep ontroerd was.

Een avond dus met zeer felle maar voortdurend boeiende tegenstellingen. Voor avond ook waarin Alicia de Larrocha zich een pianiste van fantastische klasse heeft getoond. De toehoorders (de zaal was niet helemaal uitverkoopt) kregen twee toegiften te horen waaronder een Pavane van Albeniz, die tot het allerschoonste van heel het concert behoorde.

Het vierde Prinsenhofconcert mag ongevijfeld gerekend worden tot een van de interessantste hoogtepunten van het seizoen '61-'62. Ten eerste omdat het programma een onconventioneel karakter droeg en nu eens niet — gelukkig! — de gewone, altijd terugkerende klassieke namen bevat, maar uitsluitend gewijd was aan Spaanse muziek. Ten tweede omdat die Spaanse muziek vertolkt werd door een rasechte Spaanse kunstenaar, wier stijl en opvattingen in zeer belangrijke mate bleken af te wijken van wat men hier in de meer noordelijke regio's als Spaans pleegt te beschouwen.

Ja, die geheel aparte en onvervalste sfeer — voor vele bezoekers nieuw en ongewoon — was wel het meest waardevolle en leerzame element in dit recitaal van de Catalaanse pianiste Alicia

zeldse componist werd een van de bij de toehoorders oprecht. De „Fantasia Bética” van de ging en van een licht vervoerd. cht een stemming van vervaad. zoals bijvoorbeeld de Cubano, die waardoor zij worden gedragen baseerd, of op de achtergrond van de dansen, waarop zij zijn gebaseerd, of op de ritmiek van Manuel de Falla lag het accent beurtelings op de ritmiek. In de „Vier Spaanse Stukken” zo intens goed weet te treffen. heid, die de sfeer rond de werken. Van een uitmuntende grote gevoelig. Gegeven vakmanschap, maar ook der werken niet alleen van een onvrijheid en evenwichtig. Daar het spel van beide handen hoog. De Soliste beschikt over in fenomenale techniek, haar coratet in hun barokke versie. in hun passages en uitnemende de- vorm gebracht, helder en klaar, in een technisch vrijwel volmaakten. Zij werden hier trouwens ook melodius en peltig te beluistersonates (in Fis en D groot) zijn ter Domenico Scarlatti. De beide dit instrument. Onder de handen van deze pianiste werden deze vier stukken Elocacion en La Puerto uit het eerste deel van de suite, Rondana en Triana uit het tweede deel, tot een bijzonder treffend slot van deze prachtige avond. Het enthousiasme van de luisteraars uitte zich in een langdurig applaus, dat ten slotte leidde tot een toegift, die nu eens niet uit Spanje afkomstig was.

Alicia de Larrocha had juist aan deze componisten van de laatste vijftig jaar veel aandacht geschonken. Uit een vroegere periode, zo rond het midden van de achttiende eeuw, speelde zij enkel sonates van Antonio Soler (1729-1783), wiens werk bijzonder veel verwantschap vertoont met dat van zijn leermeester Padre Antonio Soler, via Granados en Albeniz naar de Falla. Dit alles heeft burgerrecht ook in onze streken verworven, met uitzondering van één brok muziek Fantasia Baetica genaamd dat het laatste en omvangrijkste en misschien ook wel het belangrijkste klavierwerk is dat de laatste grootmeester der Spaanse Manuel de Falla Matheu heeft nagelaten. Beroemde pianisten schuwen dit pianostuk als bergbeklimmers een gletscher. De „bodemgesteldheid” er van is even weerbarstig als gevaarvol, maar ook rijk aan natuurkrachtige aspecten en verschiets die men elders niet ziet. Zelfs degene die dit werk in den jaren 1919 bestelde, de klaviervirtuoos Arthur Rubinstein, heeft het na de première laten verstoffen. Anderen zagen tegen de steile hoogten op van dit gigantesk opus dat met zijn onverzettelijke klank, waarin nochtans nu en dan een bijna liturgische schoonheid, soberheid en ingekeerdheid doorschemert, een optimum van technisch vermogen, uithoudingsvermogen eist. Zo zag de Falla zijn eigen land, in het bijzonder van Andalusië waaraan de Fantasia Baetica zijn Romeinse naam ontleent.

Nimmer — of we moeten tot de grote dagen van dat fenomeen der Spaanse pianistenschool Ricardo Vines teruggaan, — hoorden we met zulk een alle expressie, met zulk een diep pelend sentiment dit klanktafereel van Andalusië.

Naast deze weldaad van musiceren heeft, dank zij het geestdriftig huldebtoon der vele aanwezigen, Alicia de Larrocha ons nog met een tweetal — Spaanse — toegiften verblijd.

Alicia de Larrocha met Spaanse pianomuziek

"HENGELOSCH DAGBLAD" 24-1-1962
"In Verenigingsgebouw te Hengelo"

"DE TIJD-MAASBODE"
27-1-1962
Spaanse pianist

DELFT, 26 jan. — In het Prinsenhof schijnt iets op te leven van de muziekveugde die een der edelste kenmerken was van ons voorgelacht en waarvan de Muiderkring het roemrijkste exemplar was. En ook het Prinsenhof leent zich door zijn onvervalst historisch kader bijzonder voor deze intieme klankgeving. En zo hoorde men nu voor de vierde maal in dit seizoen een concerten dat ditmaal een uitgesproken Spaans karakter had. Het was overigens ironie van het noodlot, dat daar waar het felst ons nationaal verzet ging tegen de Spaanse overheersers van weleer, nu in tegenwoordigheid van de hoge Spaanse geaccrediteerden bij ons Hof allen die de muziek van Spanje een warm hart toedragen een unanieme hulde brachten aan de Muze van Iberia, hier door de pianiste Alicia de Larrocha vertegenwoordigd. Men hoorde haar naam nimmer in onze concertwereld klinken, maar dit eerste optreden wekte de overtuiging met een „grande” onder de Spaanse pianisten te doen te hebben. Alicia de Larrocha bezit buiten de Lage Landen een wereldnaam die reeds van grammofoonopnamen onze grenzen pasgeerde. In haar prille jeugd van een kwarteeuw geleden had zij reeds het vurige hart van Spaans muzikaleven, Barcelona, veroverd. Thans staat zij aan het hoofd van de Nationale Muziekacademie in de Catalaanse hoofdstad.

Zo men ooit het Spaans karakter door middel van de toonkunst kan leren kennen dan is het wel bij de gratie van Alicia de Larrocha's pianospel dat tot op de kern hiervan weet door te dringen. Haar spel onderscheidt zich radicaal van de bestaande conventies. Het is hard en vurig, scherp, geprofileerd en vol contrasten gelijk een schilderstuk van Goya. Alles schijnt onder haar vingers te branden en vonken te schieten. Maar het is vóór alles hard en fonkelend gelijk diamant.

Als in vogelvlucht kregen we in een paar uur een duidelijk beeld van heel de ontwikkeling der klavierstijl in Spanje vanaf de clavicymbelachtige Sonates van Padre Antonio Soler, via Granados en Albeniz naar de Falla. Dit alles heeft burgerrecht ook in onze streken verworven, met uitzondering van één brok muziek Fantasia Baetica genaamd dat het laatste en omvangrijkste en misschien ook wel het belangrijkste klavierwerk is dat de laatste grootmeester der Spaanse Manuel de Falla Matheu heeft nagelaten. Beroemde pianisten schuwen dit pianostuk als bergbeklimmers een gletscher. De „bodemgesteldheid” er van is even weerbarstig als gevaarvol, maar ook rijk aan natuurkrachtige aspecten en verschiets die men elders niet ziet. Zelfs degene die dit werk in den jaren 1919 bestelde, de klaviervirtuoos Arthur Rubinstein, heeft het na de première laten verstoffen. Anderen zagen tegen de steile hoogten op van dit gigantesk opus dat met zijn onverzettelijke klank, waarin nochtans nu en dan een bijna liturgische schoonheid, soberheid en ingekeerdheid doorschemert, een optimum van technisch vermogen, uithoudingsvermogen eist. Zo zag de Falla zijn eigen land, in het bijzonder van Andalusië waaraan de Fantasia Baetica zijn Romeinse naam ontleent.

Nimmer — of we moeten tot de grote dagen van dat fenomeen der Spaanse pianistenschool Ricardo Vines teruggaan, — hoorden we met zulk een alle expressie, met zulk een diep pelend sentiment dit klanktafereel van Andalusië.

Naast deze weldaad van musiceren heeft, dank zij het geestdriftig huldebtoon der vele aanwezigen, Alicia de Larrocha ons nog met een tweetal — Spaanse — toegiften verblijd.